

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi/ Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 14.01.2025
Kabul Tarihi / Date Accepted : 25.02.2025
Yayın Tarihi / Date Published : 27.03.2025
DOI : <https://doi.org/10.51576/ymd.1619154>
e-ISSN : 2792-0178

İntihal/Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism.

“HEZİN HEZİN GİR KAPIDAN” ADLI ESERİN AFYONKARAHİSAR YÖRESİNDE YAPILAN İCRA ÇEŞİTLERİNİN TESPİTİ VE KARŞILAŞTIRILMASI

KACAR, Ömer Faruk¹
İNCE, Kenan Serhat²

ÖZ

Türk halk müziği eserlerini mahalli sanatçılardan dinleyerek öğrenmek yörenin tavır ve üslubunu öğrenebilmek açısından önemlidir. Mahalli sanatçılar; içinde bulunduğu toplumun ve coğrafyanın kültür unsurlarını; geleneklerini, örf-adetlerini, halkın duygu ve düşüncelerini müzik ile yansıtmaktadır. Yörelerde mahalli sanatçıların varlığı düşünüldüğünde, eserlerin birden fazla icra şeklinin ve varyantının olabileceği de aşikârdır. Bir kaynak kişi aynı eseri farklı zamanlarda farklı şekilde icra edebilmektedir. Afyonkarahisar yöresine ait “Hezin Hezin Gir Kapıdan” adlı eserin Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) repertuarına ait nota künyesinde, kaynak kişinin Abdullah Uluçelik olduğu görülmektedir. Meşk ortamında alınan başka bir kayıta Uluçelik’in, eseri TRT repertuarına ait notaya göre daha farklı icra ettiği tespit edilmiş olup, çalışmanın problem durumu olarak saptanmıştır. Aynı şekilde Abdullah Uluçelik’in talebesi olan mahalli sanatçı Ömer Yarşı’nın albüm kaydındaki icrasının; hem TRT repertuarına ait notaya göre hem de hocası Abdullah Uluçelik’in albüm kaydındaki icrasına göre farklı olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle Uluçelik ve Yarşı’nın kayıtları kullanılıp,

¹ Yüksek lisans öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi, Türk Müziği Bölümü, omerfkacar@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0008-9780-1379>.

² Doç., Kocaeli Üniversitesi, Türk Müziği Bölümü, Türk Halk Müziği ASD, kenan.ince@kocaeli.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-0242-200X>.

yenilerinin tespiti için yörede tarafımızca yapılan alan araştırması yöntemiyle eserin çeşitli icra örnekleri ve varyantları kayıt altına alınmıştır. Yapılan alan araştırması neticesinde, Fikret Güzeldemir ve Nevzat Topuzlu (Altındağ)’dan alınan kayıtlarla birlikte toplam beş farklı icra örneği tarafımızca notaya alınmış, ezgi ve söz farklılıklarını ortaya koymak amacıyla karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırmada TRT repertuarında yer alan nota referans olarak belirlenmiştir. Her bir icra referans nota ile kıyaslanarak analiz edilmiştir. Bu çalışma; eserin Afyonkarahisar merkez, Çay ve Bolvadin ilçelerindeki icra örnekleri ile sınırlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk halk müziği, TRT, Afyonkarahisar, varyant, Hezin Hezin Gir Kapıdan, Abdullah Uluçelik.

DETERMINATION AND COMPARISON OF THE TYPES OF PERFORMANCES OF “HEZİN HEZİN GİR KAPIDAN” IN AFYONKARAHİSAR REGION

ABSTRACT

It is important to learn Turkish folk music works by listening to local artists in order to learn the attitude and style of the region. Local artists reflect the cultural elements of the society and geography in which they live; traditions, customs, customs, feelings and thoughts of the people through music. Considering the presence of local artists in the regions, it is obvious that there may be more than one performance style and variant of the works. A source person can perform the same work differently at different times. In the sheet music of the piece “Hezin Hezin Gir Kapıdan” from the Afyonkarahisar region, which belongs to the Turkish Radio and Television Corporation (TRT) repertory, it is seen that the source person is Abdullah Uluçelik. In another recording taken in an Meşk environment, it was determined that Uluçelik performed the piece differently than the note belonging to the TRT repertoire, and this was determined as the problem situation of the study. Likewise, it has been determined that the performance of local artist Ömer Yarşi, who is a student of Abdullah Uluçelik, in the album recording is different both according to the notation belonging to the TRT repertoire and according to the performance of his teacher Abdullah Uluçelik in the album recording. From this point of view, Uluçelik and Yarşi's recordings were used and various performance examples and variants of the work were recorded by the field research method carried out by us in the region to determine new ones. As a result of the field research, a total of five different performance examples, including the recordings taken from Fikret Güzeldemir and Nevzat Topuzlu (Altındağ), were notated by us and compared in order to reveal the differences in melody and lyrics. In this comparison, the

notation in the TRT repertoire was used as a reference. Each performance was analyzed by comparing with the reference note. This study is limited to the performance examples of the piece in Afyonkarahisar center, Çay and Bolvadin districts.

Keywords: Turkish folk music, TRT, Afyonkarahisar, variant, Hezin Hezin Gir Kapıdan, Abdullah Uluçelik.

GİRİŞ

Türk halk müziğini ve kültürünü bütünsel olarak ele alabilmek için halk bilimi çerçevesinden değerlendirmenin faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu çerçeveye göre öncelikle halkbiliminin anlamına ve konularına değinilmelidir. Halkbilimi: halkın; tarihi, coğrafyası, edebiyatı, müziği, dansı, oyunu, gibi birçok öğeleri barındıran yani halkın örf-adet-anane gibi tüm kültürel unsurlarını yansıtan bir bilim dalıdır. Kısaca *“halkbiliminin konusu halka ait olan her şeydir”* (Evliyaoğlu, Baykurt, 1988:23). Artun (2019) halkbilimini şu şekilde anlatmaktadır:

“Halkbilimi, doğumdan ölüme kadar insanların yaşamında yer alan maddi ve manevi bütün kültür öğelerini bilimsel olarak derleyen, araştıran, değerlendiren ve bunların sistematik bir açıklamasını yaparak insanlığın kültür tarihini ve özellikle halk kültürünün genel gelişme kurallarını inceleyen, kültürler arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirleyip ortaya koyan, gerektiğinde de bu bilimsel sonuçları halkın yararına olacak biçimde düzenleyip halka aktaran bir bilim dalıdır” (s. 3).

Buradan hareketle Türk halk müziği de halkbiliminin araştırma alanına girmektedir. Halk müziği ise: halkın; duygularını, düşüncelerini ve tüm kültürel unsurlarını ele alarak sanatsal bir kaygı olmadan icra ile ifade etme şeklidir. *“Muzaffer Sarısözen, halkın sahibini bilmeden çalıp söylediği geleneksel ezgilere halk müziği dendiğini belirtmektedir”* (Büyükyıldız, 2015:109). Her yörenin kendine has özelliklerinin varlığı halk müziğinin çeşitliliğini ortaya çıkarmaktadır. Türk halk müziği ürünleri; yapılan derleme çalışmaları ve alan araştırmaları sayesinde kaybolmaya yüz tutmaktan kurtulmuş ve kuşaktan kuşağa aktararak günümüze kadar ulaşmıştır.

Türk Halk Müziğinde eserlerin birçok varyantı³ veya çeşitli icra örnekleri olabilmektedir. Elçi (2011) ‘e göre *“Müzik kalıpları geniş bir coğrafyaya has bazı temel özellikleri içinde barındırırken, o coğrafya içindeki daha küçük bölgelerin kültürel tercihlerine bağlı olarak “yöreye has” farklılıklar gösterebilir”* (s.132). Bu çeşitliliğin sebepleri arasında göç unsuru, kaynak kişilerin farklı yerlerden etkilenmiş olması ve kişisel icra farklılıklarının da etkisi olduğu düşünülmektedir. Bir eseri yöresine uygun icra edebilmek için sadece bir icra örneğine

³ “Belli bir müzik parçasının, özünden ve ana özelliklerinden ayrılmadan, değişti söz, ezgi, ölçü ile yeniden üretme; bu şekilde oluşturulmuş ürün, çeşitleme, çapraz, varyasyon” (Özbek, 2012:43).

ya da notaya bağlı kalınması yörenin müzik kültürünü tam anlamıyla karşılamayabilmektedir. Bu düşünce ile “Hezin Hezin Gir Kapıdan” adlı eserin Afyonkarahisar yöresinde yapılan icra çeşitlerinin tespiti ve karşılaştırılması yapılmıştır. İncelenen eser; genellikle düğünlerde, eğlence ortamlarında, gezeklerde⁴ icra edilen ve kaşık ile oynanan bir zeybektir⁵. Bu türkü, yörede halk tarafından “Gırık (kırık) hava⁶” olarak adlandırılmaktadır. Eserin TRT repertuarında yer alan nota künyesinde kaynak kişi Abdullah Uluçelik, derleyen ve notaya alan ise Muzaffer Sarısözen olarak görülmektedir. Fakat Muzaffer Sarısözen’in yaptığı derleme çalışmasındaki ses kaydına ulaşılammıştır. Afyon Eğitim Vakfı Kültür ve Sanat Yayınları’na ait “Afyonkarahisar’ın Sesli Tarihi Afyon Türküleri 1950-1973 Arşiv Kayıtları” albümünde Abdullah Uluçelik’in “Hezin Hezin Gir Kapıdan” adlı eserin meşk ortamında alınan icra kaydı bulunmuştur. Kayıt dinlendiğinde, Uluçelik’in yorumunun TRT repertuarına ait notaya göre farklı olduğu tespit edilmiştir. Yine aynı yayının “Afyon Türküleri” albümünde, Ömer Yarşı’nın icrasına ait kayıt incelendiğinde, TRT repertuarındaki notaya kıyasla icra farklılıkları problem durumu olarak saptanmıştır. Bu problem durumundan yola çıkarak eserin tespit edilen örneklerinin ve bunlar arasındaki farklılıkların ortaya konulması amaçlanmıştır. “Hezin Hezin Gir Kapıdan” adlı eser, alan araştırması yöntemiyle yöredeki başka mahalli sanatçılardan dinlenip, incelenmiştir. Yapılan çalışmada; Abdullah Uluçelik’in ses kaydı, Ömer Yarşı’nın ses kaydı, Fikret Güzeldemir ve Nevzat Altındağ ile gerçekleştirilen görüşmeler esnasında alınan ses kayıtları tarafımızca notaya alınmıştır. Bu icralar karşılaştırılarak analiz edilmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışmada alan araştırması, görüşme ve literatür taraması yöntemleri kullanılmıştır. Söz konusu görüşme yöntemi; Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu’ndan 15.10.2024 tarihli, E.666882 sayılı etik kurul onay belgesi alınarak yapılmıştır. Yöredeki mahalli sanatçıların ve akademisyenlerin yönlendirmeleri neticesinde Fikret Güzeldemir ve Nevzat Altındağ kaynak kişi olarak tespit edilmiştir. Fikret Güzeldemir ile görüşme 04.11.2024 tarihinde Afyonkarahisar’daki evinde yapılmıştır. Nevzat Altındağ ile görüşme 06.11.2024 tarihinde Afyonkarahisar’ın Çay ilçesinde kendine ait müzik dükkanında yapılmıştır. Görüşme yapılan kişilerden, imzalı aydınlatılmış gönüllü onamları alınmıştır. Bu

⁴ “Afyonkarahisar’da kışların çok soğuk geçmesi ve gecelerin uzun olması nedeniyle çeşitli yaş veya meslek grupları, akrabalar, yarenler yani akrenler ile 18 yaşından büyük gruplar arasında olmak üzere genellikle evlerde yapılan sohbet toplantılarıdır” (Uzun, 2015:158-159).

⁵ “Ağırlıklı olarak Ege ve Akdeniz’in batı kesimlerinde oynanan, daha çok dokuz süreli usul yapısıyla öne çıkan halk oyunu ve bu oyuna eşlik eden ezgi” (Duygulu, 2014: 486-487).

⁶ “Afyonkarahisar merkez ve çevresinde daha çok 9/8’lik ritmik yapıdaki oyun karakterli örnekler için kullanılan bir terimdir” (Yaşar, 2019:21).

görüşmeler ses ve video kaydı ile gerçekleşmiştir. Kaynak kişilerden alınan ses kayıtları tarafımızca notaya alınmıştır. Bu notalar dijital ortama aktarılmıştır. Beş ayrı icra örneği karşılaştırılarak analiz edilmiştir.

Afyonkarahisar'ın Halk Müziği Kültürü

Afyonkarahisar ili, Ege Bölgesi'nin iç batı kısmında yer almakta olup; Eskişehir, Kütahya, Uşak, Denizli, Burdur, Isparta ve Konya illeri ile çevrilidir. Afyonkarahisar ili kendine has halk müziği türlerinin yanı sıra çevre illerin halk müziği kültürlerini de barındırmaktadır. Örneğin; Burdur iline komşu olan Dinar ilçesinde Kerem havaları⁷ ile Teke havaları⁸ birlikte varlık göstermektedir. Emirdağ ilçesinin Orta Anadolu bölgesinde yer almasından dolayı kaşık havalarının⁹, merkezde ise Ege Bölgesi etkisiyle kaşıklı kırık(kıvrak)¹⁰ zeybeklerin olması görülmektedir. Bunun neticesinde Afyonkarahisar yöresinin zengin bir halk müziği kültürüne sahip olduğundan söz edilebilir.

TRT repertuarı incelendiğinde; Afyonkarahisar yöresine ait 92 tanesi sözlü kırık hava olmak üzere 2 tane oyun havası ve 3 tane uzun hava ile birlikte toplam 97 tane eser bulunmaktadır. Afyonkarahisar yöresi, icra edilen çalgılar bakımından çeşitliliğe sahiptir. *"Afyonkarahisar'da geleneksel halk müziğinde kullanılan müzik aletleri; davul-zurna, klarnet, kabak kemane, saz, cura, cümbüş, def ve tahta kaşıktır. Düğünlerde, kına gecelerinde kadınların çaldığı "delbek" adı verilen bir çeşit def kullanılır. Delbeği çalan kadına da "Delbekçi" denir".*¹¹Yöre türkülerinin konuları incelendiğinde ise genellikle aşk, seveda, gelin-güvey ve kara koç için yakılmış türkülerin ve kına türkülerinin var olduğu anlaşılmaktadır.

Her yörenin kendine has geleneksel sohbet toplantıları bulunmaktadır. Bu toplantılar her yörede farklı isimlerle adlandırılmaktadır. Örneğin; Balıkesir'de "Barana", Konya'da "Barana" veya "Oturak Alemi", Şanlıurfa'da "Sıra Gecesi", Elazığ'da "Kürsübaşı" olarak bilinmektedir. Afyonkarahisar'da ise bu toplantılara "Gezek" adı verilmektedir. Uzun, gezek ile ilgili şu ifadeleri anlatmaktadır:

"Gezeklerde belli başlı etkinlikler vardır ve bunlar sırayla yapılır. Öncelikle akşam yemeği yenir ve yemek yendikten sonra çalgılar çalınır; cümbüş, ut, keman gibi sazlarla eğlenceler yapılır. Bu sazları çalanlar da topluluğun içindeki kişilerdir, ayrıca çalgı çalınması için çalgıcılar çağrılmaz. Gezeklerde çalgı çalınması sadece eğlence amaçlı değildir, burada aynı zamanda

⁷ "Aşık Kerem'in hikayesi ve bu hikayelere dayalı söyledikleri toplumda değişik biçimde yankı bulmuştur.

Yurdumuzun değişik yerlerinde müziğimizin belirli bir söyleme biçimine, bir dizi içinde çığrılan havalara Kerem denilmektedir." (Bursalıoğlu, 1992: 69)

⁸ "Teke zotlatması ya da teke zortlatması denen oyunlara eşlik eden, 4 vuruşlu, 9 süreli ezgi." (Özbek, 2014: 179)

⁹ "Kaşıkla oynanan halk oyununa eşlik eden ezgi" (Duygulu, 2014: 272).

¹⁰ "Batı Anadolu ve özellikle Güneybatı Anadolu Bölgesi zeybek havalarının canlı ve hareketli olanı" (Özbek, 1998: 116)

¹¹ Erişim adresi: <https://afyon.ktb.gov.tr/TR-63455/muzik-kulturu.html>

küçük bir koro çalışması yaparak, Afyonkarahisar türküleri ağırlıklı olmak üzere çeşitli yörelerden türküler de icra edilir. Afyonkarahisar’ın kırık havaları, kaşık havaları çalınırken herkes sağdıç ile beraber kırık hava oynar; oyunları bittikten sonra oyun oynayan sağdıç ellerindeki kaşıkları oturan başka bir sağdıca vererek onları oyuna davet eder; böylece gezeğe katılanlar ellerinde kaşıkla ve sağdıçlarıyla birlikte sırayla oynamış olurlar” (Uzun, 2015: 159).

Afyonkarahisar’ın mahalli sanatçılarına örnek verilecek olursa bazıları: Abdullah Uluçelik, Hulusi Yamaner, Cemal Altınığne, Süleyman Boyacıoğlu, Mehmet Özkınık, Abdullah Cantez, Mehmet Dilek, Halil Rıfat Aydemir, Ali Yarşi, Ömer Yarşi, Tılı Murat, Fikret Güzeldemir, Nevzat Altındağ’dır.

Çalışmaya Konu Olan Mahalli Sanatçılar

Abdullah Uluçelik

Abdullah Uluçelik’in Afyonkarahisar yöresinin önemli mahalli sanatçılarından olduğu bilinmektedir. Sanatçının TRT repertuarında kaynaklık ettiği 9 adet türkü bulunmaktadır. Hafız ve mevlithan olması sebebiyle icra tavrının kendine has bir üslubu olduğu düşünülmektedir. Bursalıoğlu’nun çalışmasında Uluçelik ile ilgili şu bilgilere yer verilmiştir:

“1903 yılında Afyon’da doğan Hafız-Mevlithan Abdullah Uluçelik, Afyonkarahisar türkülerimizi en iyi okuyan sanatçılarımızdandı. Mahalli türkülerimizin çoğunu Ankara Radyosundaki “Yurttan Sesler” programında seslendirmiştir. Afyon Zafer haftalarında Radyoda türkülerimizi okuyarak yıllarca halkımıza seslenmiştir. Eski Afyon Halkevinde musikiye devam ederek müzik kurslarında değerli saz ve ses üstatlarımızdan Feyz alan Abdullah Uluçelik, bilhassa Reşat Hoca, Neyzen Feyzi Dede gibi sanatçılarımızdan usul ve makam dersleri almıştır” (Bursalıoğlu, 1992:13).

Abdullah Uluçelik, 1986 yılında Ankara’da vefat etmiştir.

Ömer Yarşi

Ömer Yarşi Afyonkarahisar yöresinin mahalli sanatçısı olarak bilinmektedir. Afyonkarahisar türkülerini bağlamasıyla icra etmiştir. Yarşi “1940 yılında Afyonkarahisar’ın merkeze bağlı Marulcu mahallesinde Sultan ve Hüseyin Yarşi çiftinin çocukları olarak dünyaya geldi” (Yaşar, 2019:31). “Ömer Yarşi, 1960 yılında yirmi yaşındayken, İstanbul Radyosu’nda açılan bağlama sanatçısı sınavına girer...Yapılan bağlama sınavını başarıyla tamamlar ve İstanbul Radyosu’nda üç ay stajyer sanatçı olarak çalıştıktan sonra tekrar Afyonkarahisar’a geri dönmek zorunda kalır.” (Uzun, 2015:12). “Afyonkarahisar’a derleme çalışması için gelen Özay Gönlüm ile tanışır. Feracem de Dört Duvarda türküsünü Ömer Yarşi ’den dinleyen Özay Gönlüm notaya alarak TRT Türk Halk Müziği arşivine kazandırır. Ortaya koyduğu çalışmalardan ötürü 2011 yılında Kültür Bakanlığı Mahalli Sanatçısı unvanını alır.” (Yaşar, 2019:31-32). Ömer Yarşi, 23 Kasım 2022 tarihinde Afyonkarahisar’da vefat etmiştir.

Fikret Güzeldemir

Fikret Güzeldemir Afyonkarahisar yöresi mahalli sanatçısı olarak bilinmektedir. Yöre eserlerini bağlamasıyla icra etmektedir. Güzeldemir, görüşme neticesinde yaşamı ile ilgili şu bilgileri vermiştir: *“01.03.1954 Afyonkarahisar/Merkez doğumluyum. İlkokulu, Kadınana ilkokulunda ve Cumhuriyet ilkokulunda okudum. Ortaokulu Şemsettin Karahisari okulunda okudum. Müziğe burada flüt çalarak başladım. Çocukluğum berber çıraklığı yaparak geçti. Askerliğimi acemi birliği Balıkesir/ Burhaniye’de, usta birliğini Kırklareli/Pınarhisar ‘da yaptım. Askerlik dönüşü toprak mahsul ofisinde memur olarak çalıştım. Bir taraftan müziğe devam ettim. 1979 da Almanya’ya çalışmaya gittim, beş sene orada kaldım. 1984 ‘te Türkiye’ye döndükten sonra kaset dükkânı daha sonra da saz dükkânı açtım. Uzun yıllar hıdırlık çay bahçesinin işletmeciliğini yaptım. “Şen Kelebekler” adıyla bir müzik ekibi kurup, düğünlerde müzisyenlik yaptım. Bağlama çalmayı 15, 16 yaşlarında kendi kendime öğrendim. Ancak eniştem Afyon’un yöresel bağlama sanatçısı Mehmet Dilek’in faydasını gördüm.”* Güzeldemir, Afyonkarahisar yöresinde müzik hayatına aktif olarak devam etmektedir.

Nevzat Topuzlu (Altındağ)

Nevzat Topuzlu (Altındağ) Afyonkarahisar yöresi mahalli sanatçısı olarak bilinmektedir. Altındağ, görüşme neticesinde yaşamı ile ilgili şu bilgileri vermiştir: *“15.11.1958 yılında Afyonkarahisar’ın Çay ilçesinde doğdum. Asıl soyadım Topuzlu, takma soyadım Altındağ’dır. Müziğe, 10-12 yaşlarımda bağlama çalarak başladım. Halen devam ediyorum. Bağlamayı bana öğreten bir hocam olmadı. 1996, 1997 ve 2000’li yıllarda Afyonkarahisar türkülerini seslendirdiğim albüm çalışmalarım oldu. 2018 yılında Kültür Bakanlığı Mahalli Sanatçı unvanını aldım. Afyonkarahisar’ın ilçe ve köylerinde derleme çalışmaları yapıyorum. Yerel ve ulusal televizyon programlarında konuk sanatçı olarak katılıyorum. Afyonkarahisar’ın yerel düğünlerinde de müzisyenlik yapıyorum. Afyonkarahisar Belediyesi Türk halk müziği korosunda bağlama icracısı ve solist olarak görev alıyorum.”* Altındağ, Afyonkarahisar yöresinde müzik hayatına aktif olarak devam etmektedir.

BULGULAR

Abdullah Uluçelik ve Ömer Yarşi'ye ait icra kayıtları bulunmuş, Fikret Güzeldemir ve Nevzat Altındağ ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen ses kayıtlarıyla birlikte tüm kayıtlar tarafımızca notaya alınmıştır. “Bolvadin Oyun Havası” adlı eserin bir varyant olabileceği düşünülmüş ve analiz edilmiştir. Beş farklı icra örneğinin metronom, ölçü sayısı, ses aralığı, form yapısı ve şiir açısından farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bu veriler tablolar

halinde incelenmiştir. Ayrıca çalışmada “Saz Bölümü İncelemeleri”, “Söz Bölümü İncelemeleri” ve “Eserin Şiir Bakımından İncelenmesi” başlıkları altında değerlendirmeler yapılmıştır.

Hezin Hezin Gir Kapıdan Adlı Eserin Analizi

Bu çalışmada söz konusu eserin icra farklılıklarının karşılaştırılmasının daha anlaşılır olabileceği düşünüldüğünden dolayı ana nota olarak TRT repertuvarına ait nota belirlenmiştir. Her bir kaynak kişi icrası TRT’ye ait nota nüshası ile saz bölümü, söz bölümü incelemeleri ve söz bölümünün edebi bakımından incelenmesi olarak üç başlık altında karşılaştırılmıştır. Yapılan çalışma; eserin ana saz, ara saz, birinci dörtlük, bağlantı ve ikinci dörtlük kısımları ile sınırlandırılmış olup, Nevzat Altındağ’ın icrasında eserin kendi içerisinde farklı bir saz bölümü ve söz bölümü tespit edilemediğinden dolayı sadece bu kısım ana saz, ara saz ve birinci dörtlük olarak incelenmiştir. Mahalli sanatçı Nevzat Altındağ, kendisiyle yapılan görüşmede eser ile ilgili şu bilgiyi vermektedir: “Eser Afyonkarahisar’ın Bolvadin ve Çay ilçelerinde “Bolvadin Oyun Havası” ismiyle icra edilir”. Söz konusu eserin icra kayıtları incelendiğinde hem ezgi hem de söz bakımından “Hezin Hezin Gir Kapıdan” adlı eserle benzerlik gösterdiğinden dolayı varyant(çatal) olabileceği düşünülmüştür. Ancak farklılıkların kıyas edilemeyecek kadar fazla olduğu tespit edildiğinden, bu icra örneğinin de literatürde yer alması amacıyla çalışmaya dahil edilmiştir.

Söz konusu eserin kaynak kişi kayıtlarında tespit edilen sekizlik nota değerindeki tempoları, ölçü sayıları ve ses aralıkları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Eser “la” karar sesinde notaya alınmıştır. Aşağıda gösterilen ses aralıkları frekans karşılığı olarak değil bağlamadaki perde isimlerine göre belirtilmiştir.

KAYNAK	METRONOM	ÖLÇÜ SAYISI	EN PES SES	EN TİZ SES	SES ARALIKLARI
TRT	—	42	FA#	DO	12 ses
Abdullah Uluçelik	100 bpm	76	FA#	RE	13 ses
Ömer Yarşi	100 bpm	62	FA#	DO	12 ses
Fikret Güzeldemir	130 bpm	59	SOL	DO	11 ses
Nevzat Altındağ	140 bpm	84	RE	LA	12 ses

Tablo 1. “Hezin Hezin Gir Kapıdan” adlı eserin kaynak kişi icralarına ait farklılıkların tablosu.

Çalışmaya konu olan eser; formu, ezgi ve söz farklılıkların tespiti bakımından analiz edilmiştir. Analizde kullanılan harflerin hangi bölümü ifade ettiği aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

“A”	Eserin saz bölümünü temsil etmektedir.
“B”	Eserin söz bölümünü temsil etmektedir.
“C”	Eserin ara saz bölümünü temsil etmektedir.
“D”	Eserin söz bölümünde yer alan farklı bir yapıyı (melodi ve söz farklılığı) temsil etmektedir.

Tablo 2. Eser analizinde kullanılan harflerin gösterge tablosu.

Analizde kullanılan harflerin yanında yer alan sayıların hangi anlama geldiğinin karşılığı aşağıdaki tabloda örnek olarak gösterilmiştir. “A” harfi temsili olarak belirtilmiştir.

“A ₄ ”	“A” bölümünün dört ölçü olduğu gösterilmektedir.
“2A ₄ ”	Dört ölçülük “A” bölümünün iki defa icra edildiği gösterilmektedir.
“A ¹ ”	“A” bölümü ile aynı olmayan fakat bizce küçük olduğu düşünülen farklılıkların olduğu gösterilmektedir.

Tablo 3. Eser analizinde kullanılan sembollerin gösterge tablosu.

Söz konusu eserin formu; saz ve söz bölümü olarak iki kısımda incelenmiştir. Aşağıdaki tabloda TRT repertuvarına ait notanın analizi başta olmak üzere sırasıyla; Abdullah Uluçelik, Ömer Yarşi, Fikret Güzeldemir ve Nevzat Altındağ’ın icralarına ait form analizleri gösterilmektedir.

KAYNAK	SAZ	SÖZ
TRT	2A ₄	B ₁₄ + C ₅ + D ₁₉
Abdullah Uluçelik	—	B ₁₆ + C ₅ + D ₁₈ + C ₆ ^I + B ₇ ^I + C ₅ ^{II} + D ₁₄ + C ₅ ^{III}
Ömer Yarşi	A ₄	B ₁₆ + C ₄ + D ₁₈ + C ₇ ^I + B ₁₆ ^I
Fikret Güzeldemir	A ₅	B ₁₆ + C ₈ + D ₁₁ + C ₄ ^I + B ₁₇ ^I
Nevzat Altındağ	A ₁₀	B ₁₆ + C ₁₃ + B ₁₆ ^I + C ₁₃ + B ₁₆ ^{II}

Tablo 4. “Hezin Hezin Gir Kapıdan” adlı eserin form analizi tablosu.

Saz Bölümü İncelemeleri

Söz konusu eserde giriş sazı ile söz aralarında yer alan ara saz icraları farklılık göstermektedir. Dolayısıyla giriş sazı ve ilk kıtadan sonra icra edilen ara saz icrası bu bölümde incelenmiştir. TRT repertuvarına ait referans notaya göre farklı perde ve süsleme işaretlerinin kullanıldığı kümeler ele alınmıştır. Bu farklılıklar kırmızı belirteçler ile gösterilmiştir. Ölçü numaraları ise eserin kendi içerisinde yer alan asıl numaralardır. Her icra notasının ölçü sayıları farklılık teşkil

ettiğinden dolayı karşılaştırma çalışmasında yeniden farklı bir ölçü numarası yazılmamıştır. Dolayısıyla iki farklı notayı kıyas edebilmek bakımından kırmızı belirteçler numaralandırılmıştır.

TRT ve Abdullah Uluçelik’in Ana Saz İcralarının Karşılaştırılması

TRT repertuarına ait notada kaynak kişinin Abdullah Uluçelik olduğu görülmektedir fakat bu notaya ait icra kaydı bulunamamıştır. Afyon Eğitim Vakfı Kültür ve Sanat Yayınları’na ait albüm kaydında Abdullah Uluçelik’in icrasının TRT repertuarına ait notaya göre daha farklı olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla iki farklı icranın kıyaslanabilmesi ve anlaşılabilir olması açısından nota görseli açıklamalarına TRT ve Abdullah Uluçelik olarak yazılmıştır.

Nota 1. TRT repertuarına ait ana saz icrası.

Nota 2. Abdullah Uluçelik'e ait ana saz icrası.

Abdullah Uluçelik’in icra kaydı incelendiğinde kaydın meşk ortamında alındığı anlaşılmaktadır. Eser, keman taksiminden sonra Abdullah Uluçelik’in şan icrası ile başlamaktadır. Dolayısıyla saz icralarının kıyaslanabilmesi bakımından, ara saz icralarında bulunan en farklı icra çeşidi olduğunu düşündüğümüz kısım (C₆¹) burada ana saz olarak ele alınmıştır. TRT repertuarına ait notanın saz kısmının dört ölçü, Abdullah Uluçelik’in albüm kaydındaki icrasında yer alan saz kısmının ise altı ölçü olduğu tespit edilmiş olup bu durumun önemli bir farklılık olduğu düşünülmektedir. Abdullah Uluçelik’in albüm kaydındaki saz icrası TRT repertuarına ait referans notaya göre kıyaslandığında; birinci, ikinci, üçüncü belirteçlerde ve dördüncü belirtecin ilk kümesinde farklı perdelerin ajilite¹² tekniği ile daha küçük değerlerle,

¹² “Akıcılık.” (Kruntyaeva, Molokova, Stypel, 1985: 8)

dördüncü belirtecin ikinci kümesinde ise farklı perdelerin noktalı değerlerle legato¹³ tekniği ile başka bir ezgi cümleciğinin icra edildiği tespit edilmiştir.

TRT ve Abdullah Uluçelik'in Ara Saz İcralarının Karşılaştırılması

19 ni saz

21

Nota 3. TRT repertuarına ait ara saz icrası.

17 ni saz...

19

21

Nota 4. Abdullah Uluçelik'e ait ara saz icrası.

Her iki icranın ara saz bölümünün de beş ölçü olduğu görülmektedir. Abdullah ULUÇELİK'in albüm kaydındaki ara saz icrası, TRT repertuarına ait referans notaya göre kıyaslandığında; birinci belirteçte farklı perdelerin ajilite tekniği ile daha küçük değerlerle, ikinci belirteçte başında sekizlik nota değeri olan bir sus ve farklı perde ile bir ezgi cümleciği, üçüncü belirtecin karar sesinin farklılığı, dördüncü belirteçte aynı perdelerle fakat noktalı ve daha küçük değerlerle ajilite tekniği ile bezeklendiği¹⁴, beşinci ve altıncı belirteçlerde başka bir ezgi cümleciğinin bezeklenerek icra edildiği tespit edilmiştir.

TRT ve Ömer Yarşı'nın Ana Saz İcralarının Karşılaştırılması

Nota 5. TRT repertuarına ait ana saz icrası

¹³ "Notaları birbirine bağlı seslendirmek." (Aktüze,2003:317)

¹⁴ "Bir ezgide anlatımı güzelleştirmek ve zenginleştirmek üzere esas sese katılan, süs notaları, bunların oluşturduğu öbek." (Özbek,1998: 29)

Nota 6. Ömer Yarşı'ye ait ana saz icrası.

TRT repertuvarına ait notanın saz kısmının dört ölçü olduğu ve iki defa icra edildiği (2A₄), Ömer Yarşı'nın icrasında ise dört ölçülük sazın bir defa icra edildiği (A₄) görülmektedir. Ömer Yarşı'nın ana saz icrası TRT repertuvarına ait referans notaya göre kıyaslandığında; birinci belirteçte staccato¹⁵, legato tekniklerinin kullanımı ve karar sesinin farklılığı, ikinci ve üçüncü belirteçlerde aynı perdelerin ajilite ve legato teknikleri ile daha küçük değerlerle bezelenerek icra edildiği, dördüncü belirteçte ise donanımda yazmayan ve eserin genelinde olmayan “sib” perdesinin kullanımı tespit edilmiş olup, bu durumun eserin ezgisini değiştirdiği düşünülmektedir.

TRT ve Ömer Yarşı'nın Ara Saz İcralarının Karşılaştırılması

Nota 7. TRT repertuvarına ait ara saz icrası.

Nota 8. Ömer Yarşı'ye ait ara saz icrası.

TRT repertuvarına ait nota ve Ömer Yarşı'nın icraları incelendiğinde ara saz kısımlarındaki ezginin tamamen farklı olduğu görülmektedir. TRT repertuvarına ait notada beş ölçülük ara sazın (C₅), Ömer Yarşı'nın icrasında ise yedi ölçülük ara sazın (C₇) icra edildiği, küçük

¹⁵ “Sesleri kesik kesik duyurmak.” (Aktüze,2003:554)

değerdeki nota kalıplarının sıklıkla bezeklendiği, staccato, legato tekniklerinin ve son ölçüde “sib” perdesinin kullanımı görülmekte olup, Ömer Yarşı'nın icrasında yer alan ara sazın TRT repertuarına ait notada olmadığı tespit edilmiştir.

TRT ve Fikret Güzeldemir'in Ana Saz İcralarının Karşılaştırılması

Nota 9. TRT repertuarına ait ana saz icrası.

Nota 10. Fikret Güzeldemir'e ait ana saz icrası.

TRT repertuarına ait notada dört ölçülük giriş sazının iki defa icra edildiği (2A₄), Fikret Güzeldemir'in icrasında ise beş ölçülük giriş sazının bir defa icra edildiği (A₅) görülmektedir. Fikret Güzeldemir'in icrasında ana saz bölümü, son ölçüsündeki ilk kümeye taşıdığından dolayı ölçü sayısına dahil edilmemiştir. Fikret Güzeldemir'in ana saz icrası TRT repertuarına ait referans notaya göre kıyaslandığında; birinci belirteçte farklı perdelerin ve ilk kümesinin tize doğru glissando¹⁶ tekniği ile kullanımı, ikinci ve üçüncü belirteçlerde farklı perdelerin daha küçük değerlerle bezklenerek icra edildiği tespit edilmiştir.

TRT ve Fikret Güzeldemir'in Ara Saz İcralarının Karşılaştırılması

Nota 11. TRT repertuarına ait ara saz icrası.

¹⁶“Fransızcadaki glisser kelimesinden türetilmiştir ve Türkçe karşılığı kayma/kaymak anlamına gelir.” (Kruntyaeva, Molokova, Stypel, 1985: 60)

1

ni saz...
ah va ta madım

Nota 12. Fikret Güzeldemir'e ait ara saz icrası.

TRT repertuarına ait notada beş ölçülük ara sazın icra edildiği (C₅), Fikret Güzeldemir'in icrasında ise sekiz ölçülük ara sazın icra edildiği (C₈) ve ara saz bölümü, son ölçüsündeki ilk kümeye taşıdığından dolayı ölçü sayısına dahil edilmemiştir. TRT repertuarına ait nota ve Fikret Güzeldemir'e ait icra incelendiğinde ara saz kısımlarındaki ezginin tamamen farklı olduğu görülmektedir. TRT repertuarına ait notada beş ölçülük ara sazın (C₅), Fikret Güzeldemir'in icrasında ise sekiz ölçülük bir ara sazın icra edildiği (C₈), TRT'ye ait notada yer almayan ve donanımda yazmayan perdelerin farklı bir ezgiyi oluşturduğu, küçük değerdeki nota kalıplarının bezeklendiği, legato ve staccato tekniklerinin kullanılması görülmekte olup, Fikret Güzeldemir'in icrasında yer alan ara sazın TRT repertuarına ait notada olmadığı tespit edilmiştir.

TRT ve Nevzat Altındağ'ın Ana Saz İcralarının Karşılaştırılması

Nota 13. TRT repertuarına ait ana saz icrası.

1

Nota 14. Nevzat Altındağ'a ait ana saz icrası.

TRT repertuarına ait nota ve Nevzat Altındağ'a ait icra incelendiğinde, ezgilerin birbirinden farklı olarak tanımlanacak nitelikte olduğu görülmektedir. Bu farklılığın görünürlüğünü vurgulamak için ezginin ana saz bölümü notaya alınarak eklenmiştir. Bu örneğin tamamen varyant olduğu düşünüldüğünden, ezgi tamamen farklılık teşkil etmektedir. Bu yüzden ölçü ve küme olarak kıyaslanmamıştır. TRT repertuarına ait notada dört ölçülük giriş sazının iki defa icra edildiği (2A₄) görülmektedir. Nevzat Altındağ'ın icrasında ise on ölçülük giriş sazının icra edildiği (A₁₀), küçük değerdeki ve noktalı nota kalıplarının bezeklenerek sıkça kullanıldığı tespit edilmiştir.

TRT ve Nevzat Altındağ'ın Ara Saz İcralarının Karşılaştırılması

Nota 15. TRT repertuarına ait ara saz icrası.

Nota 16. Nevzat Altındağ'a ait ara saz icrası.

TRT repertuarına ait nota ve Nevzat Altındağ'a ait icra incelendiğinde, ara saz bölümündeki ezginin tamamen farklı olduğu görülmektedir. TRT repertuarına ait notada beş ölçülük ara sazın (C₅), Nevzat Altındağ'ın icrasında ise on üç ölçülük ara sazın (C₁₃) icra edildiği, küçük

değerdeki ve noktalı nota kalıplarının bezeklenerek sıkça kullanıldığı, bazı ölçülerin başlarında on altılık değerde sus işareti olduğu tespit edilmiştir.

SÖZ BÖLÜMÜ İNCELEMELERİ

TRT repertuarına ait nota, Abdullah Uluçelik, Ömer Yarşi ve Fikret Güzeldemir’in icraları; birinci dörtlük, bağlantı ve ikinci dörtlük kısımları ile sınırlandırılmıştır. Nevzat Altındağ’ın icrası ise tekrar eden bir bağlantı bölümü tespit edilemediğinden yalnızca birinci dörtlük kısmı incelenmiştir. Karşılaştırmada TRT repertuarına ait referans notaya göre farklı perde ve süsleme işaretlerinin kullanıldığı kümeler ele alınmıştır. Bu farklılıklar kırmızı belirteçler ile gösterilmiştir. Ölçü numaraları ise eserin kendi içerisinde yer alan asıl numaralardır. Dolayısıyla karşılaştırma çalışmasında yeniden farklı bir ölçü numarası yazılmamıştır. İki farklı notayı kıyas edebilmek bakımından kırmızı belirteçler numaralandırılmıştır.

TRT ve Abdullah Uluçelik’in Birinci Dörtlük İcralarının Karşılaştırılması

5
Hezin he zin gir ka pı da n
7
sen sin gön lü mü a vu dan
9
a ya ri ma man da a ma n
11
el le re de men oy na yı şın

Nota 17. TRT repertuarına ait birinci dörtlük bölümü icrası.

1
hezin he zin gir ga pı dan
3
ya veş ya veş gir ga pı dan
5
sen sin gön lü mü a kıdan da
7
a ya rım a man da am man
9
el le re de men bu la nı şın saz

Nota 18. Abdullah Uluçelik' ait birinci dörtlük bölümü icrası.

Her iki icrada da birinci dörtlük bölümünün, son ölçülerdeki ilk kümeye taşmakta olduğu ve bağlantı kısmına geçiş yapıldığı görüldüğünden, karşılaştırmaya son ölçüler dahil edilmemiştir. Bu bağlamda birinci dörtlük bölümünün TRT'ye ait notada yedi ölçü, Abdullah Uluçelik'in dikte edilen icrasına ait notada ise dokuz ölçü olduğu anlaşılmaktadır. Abdullah Uluçelik'in albüm kaydındaki icrası TRT repertuarına ait referans notaya göre kıyaslandığında; ikinci belirteçte, birinci belirtece benzer bir ezgi yapısının referans notada olmaması; birinci, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci belirteçlerde farklı perdelerin küçük değerdeki nota kalıpları ile bezelenerek icra edildiği tespit edilmiştir.

TRT ve Abdullah Uluçelik'in Bağlantı İcralarının Karşılaştırılması

12

men oy na yı şın sal la nı şı n
bu la nı şın ır la nı şı n
de let di be ni a ma nam man
kü let di be ni saz

Nota 19. TRT repertuarına ait bağlantı icrası.

1

men bu la nı şın saz sal la nı şın
ır la nı şın oy ne yı şın de
de let ti be ni aman a man vay saz
kül et ti be ni saz...

Nota 20. Abdullah Uluçelik'e ait bağlantı icrası.

Her iki icrada da bağlantı bölümünün, son ölçülerdeki ilk kümeye taşmakta olduğu ve ara saz kısmına geçiş yapıldığı görüldüğünden dolayı karşılaştırmaya son ölçüler dahil edilmemiştir. Bunun neticesinde bağlantı bölümünün iki notada da yedi ölçü olduğu görülmektedir. Abdullah Uluçelik’in albüm kaydındaki icrası TRT repertuvarına ait referans notaya göre kıyaslandığında; birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü belirteçlerde farklı perdelerin varlığı ve küçük değerdeki nota kalıplarının kullanımı, birinci belirtecin ilk kümesinde oktav perdelerin glissando tekniği ile icrası, ikinci belirteçteki üçüncü ve dördüncü kümenin daha uzun ve farklı perdelerle bezeklendiği tespit edilmiştir.

TRT ve Abdullah Uluçelik’in İkinci Dörtlük İcralarının Karşılaştırılması

24 ah ya ta ma dım mis ko ku dan
26 ya ta ma dım mis ko ku dan
28 a man fa dik e da lı fa dik
30 gümüş den dök me li fa dik
32 a ya ri ma man da a man
34 el le re de men oy na yı şın

Nota 21. TRT repertuvarına ait ikinci dörtlük bölümü icrası.

22 ah ya ta ma dım mis ko ku dan
24 ya ta ma dım mis ko ku dan
26 aman Fa dik ok ka lı Fa dik
28 gümüş ten dök me li Fa dik
30 a ya rım a man da a man
32 el le re de men bu la nı şın saz

Nota 22. Abdullah Uluçelik'e ait ikinci dörtlük bölümü icrası.

Her iki icrada da ikinci dörtlük bölümünün, son ölçülerdeki ilk kümeye taşmakta olduğu ve bağlantı kısmına geçiş yapıldığı görüldüğünden dolayı karşılaştırmaya son ölçüler dahil edilmemiştir. Bunun neticesinde ikinci dörtlük bölümünün iki notada da on bir ölçü olduğu görülmektedir. Abdullah Uluçelik'in albüm kaydındaki icrası TRT repertuarına ait referans notaya göre kıyaslandığında; birinci belirteçte ilk perdenin farklılığı, ikinci belirteçte küçük değerli notalar ile farklı perdelerin bezeklenerek icra edildiği, üçüncü belirteçte aynı perdelerin küçük değerli nota kalıplarıyla kullanımı ve kalış sesinin farklı olduğu bir ezgi cümlecigi, dördüncü belirteçte farklı perdelerin bezeklenerek icra edildiği, beşinci belirteçte farklı perdelerin ve eserin genelinde olmayan triole¹⁷ kalıplı başka bir ezgi cümlecigi, altıncı belirteçte farklı perdelerin küçük değerli nota kalıplarıyla bezeklenerek icra edildiği tespit edilmiştir.

TRT ve Ömer Yarşi'nin Birinci Dörtlük İcralarının Karşılaştırılması

5
Hezin he zin gir ka pı da n
7
sen sin gön lü mü a vu dan
9
a ya ri ma man da a ma n
11
el le re de men oy na yı şın

Nota 23. TRT repertuarına ait birinci dörtlük bölümü icrası.

5
1 he zin he zin gir ga pı dan saz
7
2 u sul ya veş gir ga pı dan saz
9
3 sen sin gön lü mü a vudan
11
a ya rim a man da a man
13
el le re de men oy na yı şın saz

Nota 24. Ömer Yarşi'ye ait ikinci dörtlük bölümü icrası.

¹⁷ "Üçleme" (Aktüze,2003:610)

Her iki icrada da birinci dörtlük bölümünün, son ölçülerinin ilk kümesine taşmakta olduğu ve bağlantı kısmına geçiş yapıldığı görüldüğünden dolayı karşılaştırmaya son ölçüler dahil edilmemiştir. Bunun neticesinde birinci dörtlük bölümünün; TRT repertuvarına ait notada yedi ölçü, Ömer Yarşı'nın icrasına ait notada ise dokuz ölçü olduğu anlaşılmaktadır. Ömer Yarşı'nın icrası TRT repertuvarına ait referans notaya göre kıyaslandığında; ikinci belirteçte, referans notada olmayan ve birinci belirtece benzer bir ezgi cümlecığının icra edilmesi, birinci ve ikinci belirteçlerde farklı perdelerin bezeklenerek icra edildiği, üçüncü belirteçte bir perdenin farklı olduğu başka bir ezgi cümlecığının icra edildiği tespit edilmiştir.

TRT ve Ömer Yarşı'nın Bağlantı İcralarının Karşılaştırılması

12
men oy na yı şın sal la nı şı n

14
bu la nı şın ır la nı şı n

16
de let di be ni a ma nam man

18
kü let di be ni saz

Nota 25. TRT repertuvarına ait bağlantı bölümü icrası

14
1 men oy na yı şın saz sal la nı şın saz

16
3 bu la nı şın saz ır la nı şın saz de let ti be

19
4 5 ni aman a man saz kül et ti be

Nota 26. Ömer Yarşı'ye ait bağlantı bölümü icrası.

TRT repertuvarına ait nota incelendiğinde bağlantı bölümünün, son ölçüdeki ilk kümeye taşmakta olduğu ve ara saz kısmına geçiş yapıldığı görüldüğünden dolayı karşılaştırmaya son ölçü dahil edilmemiştir. Bunun neticesinde her iki notanın bağlantı bölümü de yedi ölçüyü kapsamaktadır. Ömer Yarşı'nın icrası TRT repertuvarına ait referans notaya göre kıyaslandığında; birinci belirteçte donanımda olmayan farklı perdenin varlığı, ikinci belirteçte

referans notadan daha kısa ve farklı perdede kalış yapıldığı, üçüncü belirteçte senkop¹⁸ kalıplı farklı perdelerin kullanımı, dördüncü ve beşinci belirteçlerde farklı perdelerin küçük değerli nota kalıplarıyla bezelenerek kullanımı tespit edilmiştir.

TRT ve Ömer Yarşı'nın İkinci Dörtlük İcralarının Karşılaştırılması

24 ah ya ta ma dım mis ko ku dan

26 ya ta ma dım mis ko ku dan

28 a man fa dik e da lı fa dik

30 gümüş den dök me li fa dik

32 a ya ri ma man da a man

34 el le re de men oy na yı şın

Nota 27. TRT repertuarına ait ikinci dörtlük bölümü icrası.

24 ah ya ta ma dım mis ko ku dan

26 saz ya ta ma dım mis ko ku dan saz

28 a man fa dik ok ka lı fa dik

30 gümüş ten dök me li fa dik

32 a ya ri ma man da a man saz

34 el le re de mem oy na yı şın

Nota 28. Ömer Yarşı'ye ait ikinci dörtlük bölümü icrası.

Her iki icrada da ikinci dörtlük bölümünün, son ölçülerdeki ilk kümeye taşmakta olduğu ve bağlantı kısmına geçiş yapıldığı görüldüğünden dolayı karşılaştırmaya son ölçüler dahil

¹⁸ “Ölçüde güçlü bir vuruş yerine zayıf vuruşun güçlü vuruş yerine devam etmesi.” (Aktüze,2003:518)

“HEZİN HEZİN GİR KAPIDAN” ADLI ESERİN AFYONKARAHİSAR YÖRESİNDE YAPILAN İCRA TESPİTİ
ÇEŞİTLERİNİN VE KARŞILAŞTIRILMASI

edilmemiştir. Bunun neticesinde ikinci dörtlük bölümünün iki notada da on bir ölçü olduğu görülmektedir. Ömer Yarşı'nın icrası TRT repertuarına ait referans notaya göre kıyaslandığında; birinci belirtecin ilk kümesinde farklı perdenin varlığı, üçüncü kümesinde noktalı nota kalıpları ile kullanımı, ikinci belirteçte farklı perdenin kullanıldığı, üçüncü belirteçte farklı perdelerin daha küçük değerli nota kalıpları ile bezeklenerek icra edildiği ve dördüncü belirteçte aynı perdelerin küçük değerli nota kalıplarıyla kalış sesinin farklı olduğu bir ezgi cümlecigi tespit edilmiştir.

TRT ve Fikret Güzeldemir' in Birinci Dörtlük İcralarının Karşılaştırılması

5
Hezin he zin gir ka pı da n
7
sen sin gön lü mü a vu dan
9
a ya ri ma man da a ma n
11
el le re de men oy na yı şın

Nota 29. TRT repertuarına ait birinci dörtlük bölümü icrası.

6
1 he zin he zin gir ga pı dan
8
2 saz u sul ya veş gir ga pı dan
10
3 saz sen sin gön lü mü a vu dan
12
4 a ya rim a man da a man
14
el le re de men oy na yı şın saz

Nota 30. Fikret Güzeldemir'e ait birinci dörtlük bölümü icrası.

Her iki icrada da birinci dörtlük bölümünün, son ölçülerdeki ilk kümeye taşmakta olduğu ve bağlantı kısmına geçiş yapıldığı görüldüğünden dolayı karşılaştırmaya son ölçüler dahil

edilmemiştir. Bu bağlamda birinci dörtlük bölümünün TRT repertuarına ait notada yedi ölçü, Fikret Güzeldemir'e ait notada ise dokuz ölçü olduğu anlaşılmaktadır. Fikret Güzeldemir'in icrası TRT repertuarına ait referans notaya göre kıyaslandığında; ikinci belirteçte, referans notada olmayan ve birinci belirtece benzer bir ezgi cümlecığının icra edilmesi, üçüncü ve dördüncü belirteçlerde farklı perdenin kullanımı tespit edilmiştir.

TRT ve Fikret Güzeldemir'in Bağlantı İcralarının Karşılaştırılması

12
men oy na yı şın sal la nı şı n

14
bu la nı şın ır la nı şı n

16
de let di be ni a ma nam man

18
kü let di be ni saz

Nota 31. TRT repertuarına ait bağlantı bölümü icrası.

15
men oy na yı şın saz sal la nı şın

17
bu la nı şın saz ır la nı şın

19
de let ti be ni am man a man

21
kül et ti be ni saz...

Nota 32. Fikret Güzeldemir'e ait bağlantı bölümü icrası.

Her iki notada da bağlantı bölümünün, son ölçülerindeki ilk kümeye taşmakta olduğu ve ara saz kısmına geçiş yapıldığı görüldüğünden, karşılaştırmaya son ölçüler dahil edilmemiştir. Her iki notanın bağlantı bölümü yedi ölçüyü kapsamaktadır. Fikret Güzeldemir'in icrası TRT repertuarına ait referans notayla kıyaslandığında; birinci, ikinci ve üçüncü belirteçlerde farklı perdelerin kullanıldığı, dördüncü ve beşinci belirteçlerde ise farklı perdelerin küçük değerli nota kalıpları ile bezelenerek icra edilen ezgi cümlecikleri tespit edilmiştir.

TRT ve Fikret Güzeldemir’in İkinci Dörtlük İcralarının Karşılaştırılması

24
ah ya ta ma dım mis ko ku dan

26
ya ta ma dım mis ko ku dan

28
a man fa dik e da lı fa dik

30
gü müş den dök me li fa dik

32
a ya ri ma man da a man

34
el le re de men oy na yı şın

Nota 33. TRT repertuvarına ait ikinci dörtlük bölümü icrası.

30
1 ah ya ta ma dım mis ko ku dan

32
3 saz ya ta ma dım mis ko ku dan

34
4 saz a man fa dil ok ka lı fa dik

36
5 saz gü müş ten dök me li fa dik

38
a ya rim a man da a man

40
el le re de men saz...

Nota 34. Fikret Güzeldemir'e ait ikinci dörtlük bölümü icrası.

Her iki notada da ikinci dörtlük bölümünün, son ölçülerindeki ilk kümeye taşmakta olduğu görüldüğünden, karşılaştırmaya son ölçüler dahil edilmemiştir. Her iki notanın bağlantı bölümü on bir ölçüyü kapsamaktadır. Eser, TRT repertuvarına ait notada bağlantı kısmı ile, Fikret Güzeldemir'in icrasında ise saz kısmı ile devam etmektedir. Fikret Güzeldemir'in icrası TRT

repertuvarına ait referans notayla kıyaslandığında; birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü belirteçlerde farklı perdelerin varlığı, beşinci belirteçte ise kalış sesinin farklı olduğu tespit edilmiştir.

TRT ve Nevzat Altındağ'ın Birinci Dörtlük İcralarının Karşılaştırılması

5
Hezin he zin gir ka pı da n
7
sen sin gön lü mü a vu dan
9
a ya ri ma man da a ma n
11
el le re de men oy na yı şm

Nota 35. TRT repertuvarına ait birinci dörtlük bölümü icrası.

11
u sul ya vaş saz a manin gir ga pı dan saz
13
ha zin ha zin saz a manin gir ga pı dan saz
15
gi ril miyor mis ko kudan saz
17
ya tıl mı yor saz mis ko kudan saz

Nota 36. Nevzat Altındağ'a ait birinci dörtlük bölümü icrası.

TRT repertuvarına ait nota ve Nevzat Altındağ'a ait icra incelendiğinde, ezgilerin birbirinden farklı olarak tanımlanacak nitelikte olduğu görülmektedir. Söz konusu çeşitliliğin görünürlüğünü vurgulamak için ezginin birinci dörtlük bölümü notaya alınarak eklenmiştir. Nota 36'da gösterilen icra örneğinin varyant olduğu düşünüldüğünden, ezgi tamamen farklılık teşkil etmektedir. Bu yüzden ölçü ve küme olarak kıyaslanmamıştır.

ESERİN ŞİİR BAKIMINDAN İNCELENMESİ

**“HEZİN HEZİN GİR KAPIDAN” ADLI ESERİN AFYONKARAHİSAR YÖRESİNDE YAPILAN İCRA TESPİTİ
ÇEŞİTLERİNİN VE KARŞILAŞTIRILMASI**

TRT	Abdullah Uluçelik	Ömer Yarşı
<p>Hezin hezin gir kapıdan Sensin gönülümü avudan A yârim aman da aman Ellere demen</p> <p>Bağlantı: Oynayışın sallanışın Bulanışın ırlanışın Del etti beni aman aman Kül etti beni</p> <p>Ah yatamadım mis kokudan Yatamadım mis kokudan Gümüşt en dökme li fadık A yarım aman da aman ellere demen</p> <p>Bağlantı</p> <p>Kapıyı açtım aman fadık kaçı İnce belden şalvar düştü A yarım aman da aman Ellere demen</p> <p>Bağlantı</p> <p>Redif: “-ışın”, “-tı” Uyak: “-an” (tam uyak)</p> <p>-lan (zengin uyak), -ş (yarım uyak)</p>	<p>Hezin hezin gir kapıdan Yaveş yaveş gir kapıdan Sensin gönülümü avudan A yârim aman da aman Ellere demen</p> <p>Bağlantı: Bulanışın sallanışın İrlanışın oynayışın Del etti beni aman aman Kül etti beni</p> <p>Ah yatamadım mis kokudan Yatamadım mis kokudan Aman fadık okkalı fadık Gümüşt en dökme li fadık A yârim aman da aman Ellere demen</p> <p>Bulanışın sallanışın Oynayışın ırlanışın Del etti beni aman aman Kül etti beni</p> <p>Gökyüzünde parlıyanlar Gökyüzünde parlıyanlar da Yıldız değil mi aman aman Yıldız değil mi</p> <p>Ah beni baştan çıkaranlar Beni baştan çıkaranlar da Bir kız değil mi aman aman Bir kız değil mi</p> <p>Bulanışın sallanışın Oynayışın ırlanışın Del etti beni aman aman Kül etti beni</p> <p>Redif: “Gir Kapıdan, -lı Fadık, -ışın” Uyak: “-an”, (tam uyak) -lan (zengin uyak)</p>	<p>Hezin hezin gir kapıdan Usul yaveş gir kapıdan Sensin gönülümü avudan A yârim aman da aman Ellere demen</p> <p>Bağlantı: Oynayışın sallanışın Bulanışın ırlanışın Del etti beni aman aman Kül etti beni</p> <p>Ah yatamadım mis kokudan Yatamadım mis kokudan Aman fadık okkalı fadık Gümüşt en dökme li fadık A yarım aman da aman ellere demen</p> <p>Bağlantı</p> <p>Kapıyı açtım aman fadık kaçı İnce belden şalvar düştü A yarım aman da aman Ellere demen</p> <p>Bağlantı</p> <p>Redif: “Gir Kapıdan”, “-lı Fadık”, “-ışın”, “-tı, tü” Uyak: “-an” (tam uyak), -lan (zengin uyak)</p>
<p>Fikret Güzeldemir</p> <p>Hezin hezin gir kapıdan Usul yaveş gir kapıdan Sensin gönülümü avudan A yârim aman da aman Ellere demen</p> <p>Bağlantı: Oynayışın sallanışın Bulanışın ırlanışın Del etti beni aman aman Kül etti beni</p> <p>Ah yatamadım mis kokudan Yatamadım mis kokudan Aman fadık okkalı fadık Gümüşt en dökme li fadık A yarım aman da aman ellere demen</p> <p>Gapıyı açtı fadık kaçtı Gapıyı açtı fadık kaçtı İnce belden şalvar düştü A yârim aman da aman Ellere demen</p> <p>Bağlantı</p> <p>Redif: “gir kapıdan”, “-ışın”, “-lı fadık”, Uyak: “-an” (tam uyak), -lan (zengin uyak)</p>	<p>Nevzat Altındağ</p> <p>Usul yaveş amanin gir kapıdan Hazin hazin amanin gir kapıdan Girilmiyor mis kokudan Yatılmıyor mis kokudan</p> <p>Sensin beni bu yerlerden sapıdan Sensin beni bu yollardan sapıdan Benim benim edalı yârim Eller sarmış vay benim yârim</p> <p>Gökte yıldız urgam urgam Yıldız gökte urgam urgam Üstümüzde telli yorgan Üstümüzde telli yorgan</p> <p>Seveceksen işte de işte gerdan Seveceksen işte de işte gerdan Benim benim edalı yârim Eller sarmış vay benim yârim</p> <p>Fadık kaçtı kız gapıları açtı Ak göbekten şalvar düştü Benim gönüm bir yosmaya düştü Benim gönüm bir ala göze düştü Benim benim edalı yârim Eller sarmış vay benim yârim</p> <p>Redif: “gir kapıdan, mis kokudan, fadık, sapıdan, yârim, düştü” Uyak: -</p>	

Tablo 5. “Hezin Hezin Gir Kapıdan” adlı eserin şiir tablosu.

“Hezin Hezin Gir Kapıdan” adlı eserin araştırma sonucunda elde edilen icraları incelendiğinde söz farklılıklarının olduğu tespit edilmiştir. Nazım birimi serbest olduğu anlaşıldığından hece ölçüleri farklılık göstermektedir. Dolayısıyla hece ölçüleri yazılmamıştır. Sadece ezgi yapılarının değil edebi anlamda söz farklılıklarının da incelenmesi bizce önem arz ettiğinden bu bölüm çalışmaya dahil edilmiş olup, kelimeler yöresel ağızda kullanıldığı şekliyle yazılmıştır. Bulunan redif ve uyaklar yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. Elde edilen icraların söz kısımları TRT repertuvarına kayıtlı notanın söz kısımlarıyla kıyaslandığında, tüm nüshalarda farklılık tespit edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma “Hezin Hezin Gir Kapıdan” adlı eserin icra çeşitlerini ve varyantlarını tespit etmek amacıyla beş farklı icra örneği ile ele alınmıştır. Eserin TRT repertuvarına ait nota örneği, Abdullah Uluçelik’in albümünde yer alan ses kaydı, Ömer Yarşı’nın albümünde yer alan ses kaydı, yörede yapılan alan araştırması neticesinde görüşülen Fikret Güzeldemir ve Nevzat Altındağ’ın ses kayıtlarıyla toplam beş adet icra örneği tarafımızca notaya alınıp, incelenmiştir. Eser, saz ve söz bölümleri olmak üzere ayrı başlıklar halinde ele alınmıştır. Bu incelemeler sonucunda edinilen tespitler şu şekildedir:

- TRT repertuvarına ait notada eserin temposunun belirtilmediği görülmektedir. Abdullah Uluçelik’in albüm kaydı ve Ömer Yarşı’nın icralarında temponun 100 bpm olduğu, Fikret Güzeldemir’in icrasında 130 bpm ve Nevzat Altındağ’ın icrasında ise 140 bpm olduğu tespit edilmiştir.
- Beş farklı nota nüshasında da ölçü sayılarının ve ses genişliklerinin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.
- Beş nota nüshasında da ezgi formlarının farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.
- Abdullah Uluçelik’in albüm kaydında giriş sazının olmadığı tespit edilmiştir.
- Beş farklı nota nüshasında da ana saz bölümlerinin birbirinden farklı olduğu tespit edilmiştir.
- Ana saz bölümünde eserin donanımında ve genelinde olmayan “sib” perdesinin sadece Ömer Yarşı’nın icrasında olduğu tespit edilmiştir.
- TRT repertuvarına ait notada yer alan ara saz bölümünün diğer mahalli sanatçıların icralarında olmadığı ve ezgi olarak referans notadan tamamen farklı olduğu ancak mahalli sanatçı icralarının birbiriyle benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Çalışma icra farklılıklarının tespiti üzerine olduğundan, benzerlikler incelemeye alınmamıştır.

- Abdullah Uluçelik’in albüm kaydında, Ömer Yarşı ve Fikret Güzeldemir’in icralarında var olan söz bölümünün, TRT repertuarına ait notada olmadığı tespit edilmiştir.
- TRT repertuarına ait notada, Abdullah Uluçelik’in albüm kaydı, Ömer Yarşı ve Fikret Güzeldemir’in icralarında var olan bağlantı bölümünün, Nevzat Altındağ’ın icrasında olmadığı tespit edilmiştir.
- TRT repertuarına ait notada, Abdullah Uluçelik’in albüm kaydı, Ömer Yarşı ve Fikret Güzeldemir’in icralarında var olan ikinci dörtlük bölümünün, Nevzat Altındağ’ın icrasında olmadığı tespit edilmiştir.
- Eser şiir bakımından incelendiğinde; beş nota nüshasında da farklı sözlerin var olduğu tespit edilmiştir.
- Nevzat Altındağ’a ait icranın, saz bölümü ve söz bölümü bakımından diğer dört örnekten tamamen farklı olduğu tespit edilmiştir.
- Abdullah Uluçelik’in şan icrasının, diğer mahalli sanatçılara nazaran farklı bir tavır ve üslupta olduğu tespit edilmiştir. Abdullah Uluçelik’in mevlithan olması ve dini musiki ile ilgilenmesinin, söz konusu eserin icrasına etki ettiği düşünülmektedir.
- Ömer Yarşı’nın, Abdullah Uluçelik’in talebesi olduğu bilinmektedir. Buna rağmen Yarşı’nın icrası hem TRT’ye ait nota örneğinden hem de Abdullah Uluçelik’in albüm kaydındaki icrasından farklı olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebinin, Yarşı’nın bireysel icra yorumunu esere yansıtmış olabileceği ya da yöredeki farklı sanatçılardan da etkilenmiş olabileceği düşünülmektedir.

Bu tespitlerden hareketle, bir eserin aynı yörede icra çeşitlerinin ve varyantlarının varlığı, incelenen albüm kayıtları ve yapılan alan araştırması sonucunda ortaya konmuştur. Tespit edilen farklılıkların, yörenin karakteristik müzik özelliklerinin anlaşılması ve buna uygun icranın yapılması bakımından önem arz etmektedir. Bir türkünün icra çeşitliliği, yörenin müzik kültürü ve Türk halk müziğinin zenginliği bakımından kıymetlidir. Bir eser özelinde yapılan çalışmamızın, aynı yöredeki farklı eserler üzerinde uygulanabileceği tavsiye edilmektedir. Ayrıca farklı yörelerde varyant olabileceği düşünülen eserlerde de benzer çalışmalar gerçekleştirilebilir. Bir türkünün örneklerinin birden fazla yöreyi kapsayabileceği göz önünde bulundurulduğunda, araştırmamızda olduğu gibi kaynak kişi icra kayıtlarının incelenerek müzikal ve söz bakımından ele alınması önerilmektedir. Bu çalışmanın, yapılacak yeni bilimsel ürünlere örnek teşkil edebileceği ve alana katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

Aktüze, İ. (2003). *Müziği Anlamak Ansiklopedik Müzik Sözlüğü*. İstanbul: Pan Yayıncılık:102.

- Artun, E. (2019). *Türk Halkbilimi*. Adana: Karahan Yayınları.
- Bursalıoğlu, N. (1992). *Afyonkarahisar Yöresi Türküleri*. Afyon: Özen Ofset Matbaacılık.
- Büyükyıldız, Z. (2015). *Türk Halk Müziği (Ulusal Türk Müziği)*. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.
- Elçi, A. C. (2011). *Sözel ve Müzikal Varyantlaşma: Manilerin Türkü İçindeki Dönüşümleri*. Milli Folklor, 23(91).
- Evliyaoğlu S., Baykurt Ş. (1988). *Türk Halkbilimi*. Ankara: Ofset Reprodüksiyon Matbaacılık.
- Folklorik Değerlerimiz. (2024). Müzik Kültürü, Halk Müziği Sazları. (Erişim adresi: <https://afyon.ktb.gov.tr/TR-63455/muzik-kulturu.html>), (Erişim tarihi: 15.11.2024).
- Kruntyaeva. T, Molokova N. & Stypel A. (1985). *Словарь Иностранных Музыкальных Терминов (Slovar İnostranih Muzikalnih Terminov)*. Leningrad: "Muzika" Нажать 5.
- Özbek, M. (2014). *Türk Halk Müziği El Kitabı I Terim Sözlüğü*. Ankara: Atatürk kültür merkezi Yayını:437.
- Uluçelik, A. (2002). *Afyonkarahisar'ın Sesli Tarihi Afyon Türküleri 1950-1973 Arşiv Kayıtları*. Afyonkarahisar: Afyon Eğitim Vakfı Kültür ve Sanat Yayınları: Mas Matbaacılık.
- Uzun, H. (2015). *Afyonkarahisarlı Mahali Sanatçı Ömer Yarşı (Kültür Bakanlığı Sanatçısı)*. Afyon: Afyonkarahisar Belediyesi Kültür Yayınları.
- Yarşı, Ö. (2004). *Afyonkarahisar'ın Sesli Tarihi Afyon Türküleri*. Afyonkarahisar: Afyon Eğitim Vakfı Kültür ve Sanat Yayınları: Lider Ajans Matbaacılık.
- Yaşar, S. (2019). *Afyonkarahisar Sanat ve Müzik Ansiklopedisi Afyonkarahisar Geleneksel Halk Müziği*. Afyonkarahisar: (cilt 3) kültür yayınları.

Kişisel Görüşmeler

- Güzeldemir, F., (2024, Kasım 04). Kişisel görüşme, Afyonkarahisar.
- Topuzlu Altındağ, N., (2024, Kasım 06). Kişisel görüşme, Afyonkarahisar.

EXTENDED ABSTRACT

In order to talk about Turkish folk music, the meaning and subjects of folklore should be mentioned first. Folklore: folklore is a branch of science that includes many elements such as history, geography, literature, music, dance, dance, game, in other words, it reflects all cultural elements of the people such as customs, traditions and traditions. In short, 'the subject of folklore is everything that belongs to the people' (Evliyaoğlu, Baykurt, 1988:23). Artun (2019) describes folklore as follows:

“Folklore is a branch of science that scientifically compiles, researches, evaluates and evaluates all material and immaterial cultural elements in the life of people from birth to death, examines the cultural history of humanity and especially the general development rules of folk culture by making a systematic explanation of them, determines and reveals the similarities and differences between cultures, and when necessary, organises and transfers these scientific results to the public for the benefit of the public.” (s. 3).

From this point of view, Turkish folk music also falls within the research field of folklore. Folk music, on the other hand, is a way of expressing the feelings, thoughts, and all cultural elements of the people through performance without any artistic concern. ‘Muzaffer Sarısözen states that traditional melodies played and sung by the people without knowing their owner are called folk music.’ (Büyükyıldız, 2015:109). The existence of unique characteristics of each region reveals the diversity of folk music. Turkish folk music products have been saved from being lost thanks to compilation studies and field research and have survived to the present day by being passed down from generation to generation.

In Turkish Folk Music, there may be many variants or various performance examples of the works. Adhering to only one performance or note in a work may not fully meet the musical culture of the region. With this in mind, the determination of the performance differences of the work named ‘Hezin Hezin Gir Kapıdan’ in the zeybek genre belonging to the Afyonkarahisar region and the comparison of various performances in the region were made. The analysed piece is a zeybek that is usually performed at weddings, entertainment and played with a spoon. This folk song is called ‘Gırık (kırık) hava’ by the people in the region. In the notation tag of the work in the TRT repertory, the source person is Abdullah Uluçelik, and the compiler and notator is Muzaffer Sarısözen. However, the sound recording of Muzaffer Sarısözen's compilation work could not be reached. In the album ‘Afyonkarahisar's Sound History Afyon Türküleri 1950-1973 Archive Records’ of Afyon Education Foundation Culture and Art Publications, Abdullah Uluçelik's performance recording of ‘Hezin Hezin Gir Kapıdan’ was found, and when the recording was listened to, it was determined that Uluçelik's interpretation was different from the notation belonging to the TRT repertoire. Again, in the ‘Afyon Folk Songs’ album of the same publication, when the recording of Ömer Yarşı's performance was analysed, the differences in performance compared to the note in the TRT repertoire were determined as a problem situation. Based on this issue, with the aim of revealing various examples of the work and the differences between them, the work was also listened to and analysed by other local artists in the region with the field research method.

In this study; Ömer Yarşı's voice recording, the voice recordings taken during the interviews with Fikret Güzeldemir and Nevzat Altındağ were notated by us. These performances were analysed by comparison method. Local artist Nevzat Altındağ gives the following information

about the piece in the interview with him: ‘The piece is performed in Bolvadin district of Afyonkarahisar under the name of ‘Bolvadin Oyun Havası’. When the performance records of the work in question were examined, it was thought that it could be a variant since it was similar to the work named ‘Hezin Hezin Gir Kapıdan’ in terms of both melody and lyrics. However, it was determined that the differences were too much to be compared, and this performance example was included in the study in order to be included in the literature.

In order to determine the various performance forms and variants of the work named ‘Hezin Hezin Gir Kapıdan’, the sound recording in the album of the source person Abdullah Uluçelik, the sound recording in the album of Ömer Yarşi and the sound recordings of Fikret Güzeldemir and Nevzat Altındağ, who were interviewed as a result of the field research in the region, were notated and analysed by us. The work was analysed under separate headings as instrumental and lyric sections. The findings obtained as a result of these analyses are as follows: It is seen that the tempo of the piece is not specified in the score of TRT repertoire. It was determined that the tempo was 100 bpm in Abdullah Uluçelik's album recording and Ömer Yarşi's performances, 130 bpm in Fikret Güzeldemir's performance and 140 bpm in Nevzat Altındağ's performance. It was determined that the number of measures and sound widths differed in five different note copies. It was determined that the melody forms differed in five different notation copies. It has been determined that the main instrumental parts are different from each other in five different sheet music copies. In the na instrumental part, it has been determined that the ‘Bb’ pitch, which is not in the hardware and in the whole piece, is only in Ömer Yarşi's performance. It has been determined that the intermediate instrumental part in the note belonging to the TRT repertoire is not present in any of the performances of other local artists and the melody is completely different from the reference note, but the performances of the local artists are similar to each other. Since the study is on the determination of performance differences, similarities are not analysed. When the work was analysed in terms of poetry, it was determined that there are different lyrics in all five notation copies.

Based on these findings, it has been revealed as a result of the analysed album records and field research that a work has many performance types and variants in the same region. The identified performance differences are important in terms of understanding and performing the characteristic musical features of the region. It is thought that the study can set an example for new studies and contribute to the field.